

CHILOÉ

Odjezd

V pondělí 24.2. ráno jsme konečně dorazili do Temuco. Hned na nádraží se k nám přimotalo krásné štěně jakéhosi křížence a další pes potom na náměstí. Ten nás doprovodil až do internetové kavárny, kam jsme zašli, abychom si nabyli telefony a zjistili, jestli už je náš dům připravený a případně si zajistili couchsurfing. Gabriel napsal Alvarovi, Ph.D. student, co bude vést jeho práci a ten nasedl do auta a dojel pro nás na náměstí. Vzal nás k sobě domů, kde nás nechal umýt a najíst a cestou nám ještě ukázal naši laborku. Já si dala na plot schnout triko, načež mi jeden kolemjdoucí řekl, co blázním, že mi ho někdo ukradne. Po krátké konverzaci s Alvarem jsme zjistili, že tenhle týden tady jsou ještě stále velké prázdniny a že tedy ve škole nikdo není a není tam co dělat a také že náš dům bude k nastěhování až příští týden. Vzhledem k tomu, že tedy máme ještě týden volna a žádné ubytování, nemohlo to dopadnout jinak než dalším výletem. Nakonec jsme zakoupili autobusové jízdenky na Chiloé. Chiloé je se svými 8500km² druhý největší ostrov Chile a pátý největší v Jižní Americe. Na jeho území se nachází tři národní parky a 16 dřevěných kostelů na seznamu UNESCO.

Autobus odjíždí až ve tři v noci a tak jsme měli celý den v Temuco. Nejprve nás čekal samozřejmě nákup, objevili jsme mini papáju, fialové banány a samozřejmě mango. K obědu nás Alvaro vzal do obchodáku, a tak jsme dostali na výběr mezi spoustou hamburgerů a spoustou komplet. Vybrali jsme si pizzu. Kompleto je národní jídlo Chile. Je to rozkrojený rohlík s párkem, avokádem, rajčaty a majonézou, s tím že správný Chilan si tam přidá ještě vrstvu hořčice a kečupu. S jídlem je to tady vůbec celkem tragické. Všechny restaurace, stánky i hospody prodávají v podstatě hlavně fast-food. Je také pravda, že skoro každý, koho jsme potkali, nám říkal, že mají problémy s obezitou. No není divu. Což také vysvětluje, proč na každém druhém kroku narazíte na takové ty posilovací hřiště na cvičení. Hřišť je tu opravdu hodně, ale cvičícího člověka jsme na nich ještě neviděli, zato hamburgerárny jsou všechny plné. Během oběda nám Alvaro vyprávěl o Mapučích, jihoamerických indiánech, s kterými tady mají problémy.

Po obědě jsme se vydali na procházku. Alvaro nás vzal na kopec The Ñielol v centru Temuco. Bujná vegetace po cestě nám dost připomínala tu českou a stejně tak zvlněná krajina, kterou jsme pozorovali z vyhlídky na vrcholku kopce, tedy kromě těch vulkánů tyčících se na obzoru. (Ono taky Temuco má zeměpisnou polohu -39 severní šířky a Praha 50.) Samozřejmě se zde našli i výjimky a to například národní kytky Chile copihue (*Lapageria rosea*), kterou v Praze určitě nepotkáte. Ostružiny jsme ovšem poznali na jistotu a tak jsme nechápali, proč na nás Alvaro začal zděšeně koukat, když jsme se s nimi začali cpát. Vysvětlil nám, že v Chile je rozšířený Hantavirus, což je vir způsobující v devíti z deseti případů smrt. Vyskytuje se v lese a přenáší ho jakýsi hlodavec. Později jsme si všimli, že všude po Chile jsou opravdu rozvěšeny plakáty varující před lesními plody, spaním pod širákem a nošením krátkého oblečení.

Po procházce nás Alvaro vzal na nádraží, protože usoudil, že není bezpečné, abychom tam chodili za tmy. To znamená, že nás čekalo pěti hodinové čekání na bus, které jsme ale z velké části prospali. K večeri jsme si chtěli dát papáju, ale nevím, co to bylo za druh, asi nějaká na vaření, každopádně to chutnalo fakt hnusně.

Ancud a Quemchi

Cesta trvala asi osm hodin. Nejlepší byla cesta trajektem, protože jsme mohli ven z autobusu a pozorovat lachtany opalující se na bójích a dovádějící ve vodě. V centru jsme se rozdělili. Gabriel jel na pěti hodinovou túru s cestovkou podívat se na tučňáky a já se Zdendou jsme si šli projít město. Já se ještě ptala na výlet za velrybami, ale všude mi řekli, že už je hrozně dlouho nikdo neviděl a že tady teď nejsou a ještě k tomu to stálo asi 50000 (cca 2000Kč). K obědu jsme si zašli do restaurace na trhu a objednali si opět nový druh mušlí a Chupe de pulpo, což je taková krémová kaše s chobotnicí, která byla moc dobrá. Po chvíli se s námi dali do řeči tři kluci stopaři, kteří aby ušetřili za pití, poprosili

číšníci, jestli si můžou vzít zbytky, co tam nechali ostatní. (Tady totiž prodávají hlavně sladké limonády, ale nepřinesou vám skleničku, nýbrž litr a půl flašku). Což bylo vtipné, páč my se Zdenou jsme dělali to samé ale s pečivem☺

Když se vrátil Gabri nasedli jsme společně do autobusu a dojeli do městečka Quemchi. Podél Chiloé je spousta malinkatých ostrovů. Quemchi jich také pár má a jeden z nich je pouze 500m od břehu a je s ním spojený dřevěným mostíkem. Ostrov byl krásný, a tak jsme se nedbaje cedule „zákaz kempování“ rozhodli přespát tam, obzvlášť když jsme potkali další dva kempaře. Gabriel se vrátil do Quemchi do hostelu.

UNESCO kostely

Ráno jsme si po chvíli stopli menší nákladák a zrovna když jsem chválila, jaké tady mají krásné silnice, skončil asfalt a následovala jen taková štěrkem posypaná polňačka. Řidič byl hrozně milý, ale při snaze o španělskou konverzaci jsme si uvědomila, že sice znám ve španělštině víc ptáků a mořských zvířat než v češtině, ovšem nedokážu sestavit ani základní větu. Na křižovatce nás řidič vyhodil a my pokračovali menší cestou vedoucí do vesničky Colo, kde se nachází jeden z UNESCO kostelů. Chiloé má hrozně zvlněnou krajinu, a tak cesta vedla pořád nahoru a dolů, až jsme konečně došli ke kostelu. Byl sice pěkný, ale zavřený. Když už jsme byli skoro zpátky na křižovatce, potkali jsme Gabriela, který zrovna dorazil autobusem. Jaká to náhoda! Na Chiloé je totiž dost poskrovnu telefonního signálu, a tak jsme si nemohli zavolat. Ze zatáčky akorát vyjíždělo auto a tak mávnu rukou a on je to ten stejný řidič, jen v jiném autě. Tentokrát nás svezl k 50 metrovým vodopádům Tocoihue.

Voda pod vodopádem byla ledová, a tak z plánovaného koupání nakonec sešlo. Jelikož se blížil čas oběda, rozhodli jsme se vyzkoušet typ našeho posledního řidiče a jít se poptat do hospody pod vodopádem na specialitu Chiloé – curanto. Opět jsme měli štěstí, curanto je totiž směs masa, mušlí, klobás, brambor a milkao, (bramborové placky, co chutnají jak naše knedlíky), které se tradičně připravuje v díře v zemi. Vše je zabalené v listech, navrch se dají horké kameny a pak se čeká, než se vše udělá. Dnes ho ale lidé většinou kvůli náročnosti připravují doma v hrnci. Ovšem v téhle restauraci se zrovna dnes připravovalo tradičně a ještě k tomu se mělo za chvíli nandavat. Bylo to celkem dobré, i když nejlepší bylo vepřové a milkao. Milkao jsem si pak ještě párkrát dala někde u stánku, ale už nikdy tak dobře nechutnalo.

Snaha o stop do Tenaún nevyšla, jelikož tam žádné auto nejelo, a tak jsme se nakonec svezli autobusem. Autobusy tady jsou super, člověk prostě mávne a oni zastaví, zaplatí se při výstupu, nástupu nebo za jízdy, jak se vám chce a řidiči jsou vždy hodní a v dobré náladě. Tenhle nám vysvětlil, že v Tenaún vlastně nic krom dalšího UNESCO kostela není a že nás tedy může vzít za 15 minut zase zpátky a do Dalcahue, což se také stalo. V Dalcahue jsme se podívali na místní trhy, na další UNESCO kostel, tentokrát v opravě a chytli autobus do Castro.

Castro je třetí nejstarší město Chile, ale my se tam moc dlouho nezdrželi, jelikož jsme nechtěli zůstat přes noc ve městě. Podívali jsme se na náš poslední UNESCO kostel, na palafitos, což jsou domy na pobřeží postavené na kůlech a šli zjistit, jestli tady je nějaký večerní bus, který by nás vyvezl z města. Našli jsme autobus, který jel na jih Chiloé a domluvili se s ním, že nás vyhodí na křižovatce, kde se odbočuje do národního parku s originálním názvem Chiloé. Autobus byl sice plný, ale na stojáka jsme se ještě vešli.

Když jsme vystoupili na křižovatce, byla už tma a tak jsme se vydali po silnici hledat kemp, který by měl být údajně poblíž. Gabriel totiž neměl jak stan tak karimatku. Já se po cestě snažila stopnout rychle projíždějící auta a kluci se mi smáli, že nám v takové tmě a rychlosti stejně nikdo nezastaví. Jak se mýlili. Asi po dvaceti minutách chůze nás vzal jeden kluk a ještě si s námi zajel, aby nás vzal přímo ke kempu, který teda rozhodně kousek nebyl. Před kempem jsme potkali nějakou holku z Barcelony, která nám poradila, že jestli nechceme platit, můžeme spát na louce u jezera, kde už je pár kempařů. To jsme také udělali. Nakonec jsme se ve třech vmáčkli do našeho malého stanu pro dva. Já hlavou opačně než kluci, ale což aspoň mi bylo teplo a stejně jsem se moc nevyspala, jelikož těch pár kempařů dělalo strašný bordel celou noc i ráno.

Národní park Chiloé

Ráno nás přivítalo mrholení a tak jsme se vstáváním moc nespíchali. Autobus nás hodil až ke vstupu do národního parku. Na informacích nám dali něco, co mělo být mapa, ale naštěstí jsme zašli na snídani do hospody, kde místo ubrousků měli papírové mapky tisíckrát lepší než ty v infocentru. Gabriel si dal housku s máslem posypanou cukrem a snažil se nás přesvědčit, že je to mnohem normálnější než jíst marmeládu k masu a vůbec nechápal, že brusinky nejsou to samé co marmeláda.

V národním parku vede několik pár kilometrových cest, kam chodí většina návštěvníků a dvě delší cesty (25km jedním směrem), pak vedou dál podél pobřeží, kam je doporučeno jít jedině s průvodcem. Já se Zdenou jsme chtěli na tu dlouhou bez průvodce, s tím že vede podél pobřeží, takže je v podstatě nemožné se ztratit a přespat můžeme vždy někde v lese. Gabrielovi se to moc nelíbilo, ale nakonec se nechal přesvědčit většinou a řekl, že to tedy zkusí a uvidí, jak ta cesta bude vypadat.

Nejprve jsme se museli dostat k oceánu, což bylo asi pět kilometrů po silnici. Abychom si tenhle nudný kousek, kde létali papoušci, zkrátili, stopli jsme si pick-up. Ten nás hodil dozadu na korbou a rozjel se. Jaké bylo naše překvapení, když na konci silnice místo, aby zabrzdil, vjel na pláž a rozjel se dál podél pobřeží. Po pár kilometrech zastavil, naskákalo k nám asi 7 sběračů mušlí machas a jelo se dál. Když konečně zaparkoval, zjistili jsme, že nám náš výlet zkrátil o dobrých cca 17km. Ale stejně nezajímavější měla být právě tahle poslední část cesty a ještě k tomu musíme stejnou cestou zpátky, takže jsme byli jedině rádi.

Zbytek jsme šli pěšky. I když bylo zataženo, byli jsme z přírody okolo jak učarování a naší dobrou náladu nemohlo nic zkazit. Oběd jsme si dali v lesíku a byla to jedna z nejlepších empanad, co jsem zatím měla, plněná právě mušlemi machas. Nejvíce nás po cestě pobavily krávy, které místo aby zůstaly na louce, toulaly se na pláži podél pobřeží. Dál cesta pokračovala nádhernými útesy, kde jsme potkali pána, co sbírá chalupy Cochayuyo (*Durvillaea antarctica*), které se tady jedí a pomohli mu je odnést.

Pozorovatelná velryb

Cesta dál byla soukromá a zvedala se do extrémně strmého kopce. Zaplatili jsme tedy požadovaných 500 (asi 20 Kč) za její použití a když jsme konečně vyšplhali nahoru, čekala nás krásná vyhlídka. Zdneďa něco zahlédl v křoví, zděsil se, že je to obrovský pavouk, ale byl to ten největší a nejhustší brouk, co jsme kdy viděli – Darwinův brouk (*Chiasognathus granti*). Poté další vyhlídka a po chvíli ještě jedna. Ta poslední nesla název „pozorovatelná velryb“ a tak se mi kluci smáli, že tady konečně uvidím ty svoje velryby. Vyhlídka byla krásná a tak jsme se zdrželi na svačinu a já nespouštěla oči z oceánu a doufala, že třeba aspoň konečně poprvé v životě uvidím delfíny. Když v tom jsem něco zahlédla, nechtělo se mi tomu uvěřit a tak se jsem se otočila na Gabriela, který se jen nevěřícně zasmál, co si to vymýšlím, ale kouknul se, kam ukazuju. „Tyjo, to jsou fakt velryby“, vypadlo z něj nevěřícně. A tak jsme další hodinu strávili přilepení k zábradlí pozorující z vody se vynořující hřbety velryb a tři vodotrysky stříkající v pravidelných intervalech do vzduchu. Když jedna z velryb vyhodila nad hladinu ocas, nemělo naše nadšení mezí.

Když už se stmívalo, přišla tam holka s klukem, kteří nás pak odvedli dolů na Cole cole (pláž), což byl náš cíl. Když by jste si představili to nejkrásnější místo, kde by jste chtěli stanovat, tak přesně tak to tam vypadalo – zátoka s pláží, útesy po straně, lesem na druhé straně a řekou. Postavili jsme si stan a pomohli jim rozdělat oheň. Nakonec nás tam sedělo dvanáct, konverzace sice byla z velké části ve španělštině, ale většinou se našel aspoň jeden člověk snažící se mluvit anglicky nebo nám Gabriel překládal. Každopádně to bylo super, všichni byli hrozně fajn, pořád se vyptávali na Čechy a překvapilo je, když zjistili, že jejich nejslavnější básník Pablo Neruda, převzal svůj pseudonym od Jana Nerudy, o kterém v životě neslyšeli. Když přišel jeden z kluků a přinesl právě nalovené ryby, které jsme ogrilovali na provizorním grilu, byla to už jen perlička na konci už tak dokonalého dne.

Cesta zpátky do civilizace

Ještě před návratem procházka mírným deštným lesem a pak cesta zpátky. První jsme museli vylézt na kopec, ovšem cestou se nám nějak ztratila cesta a skončili jsme ve srázu prodírajíce se houštinami. Popošla jsem pár kroků a najednou po Zdendovi s Gabrielem jako by se země slehla. Řekla jsem si, že se tedy snad potkáme nahoře a šla jsem dál. Když jsem konečně dosáhla vrcholku, zjistila jsem, že jsem úplně na jiném a mnohem vyšším kopci. Chvíli jsme se rozhlížela, než jsem si všimla Gabriela stojícího na vrcholku kopce pode mnou a vydala se za ním. Když jsem tam dorazila, vypadal dost pobaveně. Byl totiž jediný, kdo se dostal na správný kopec, říkal, že tam chvíli čekal a pak uviděl Zdendu, jak se vynořil nad ním na sousedním kopci a chvíli na to mě ještě na jiném kopci. Když jsme se konečně sešli, opět jsme se zastavili na velrybí pozorovatelně a přemýšleli, jak by to bylo neuvěřitelné, kdybychom velryby viděli znova. A ono opravdu, tentokrát si jich všimnul Zdenda. Jako by se chtěly rozloučit, párkrát se ukázaly a pak zmizely v dáli.

Byli jsme už pěkně vyhládlí a žízniví, když jsme dorazili na začátek cesty, kde jsme den před tím platili. Tentokrát však nikdo nikde. Po chvíli se objevil chlápek na koni, zeptal se, jestli potřebujeme vodu, někam zavolal a za chvíli přišla pani a přinesla nám natočený kanystr. Je možné, aby ti lidé byli ještě milejší? Pokračovali jsme dál, přes místo, kde nás den před tím vyhodilo auto a šli pěšky podél pláže. Tahle část byla přeci jenom celkem monotónní, a tak jsme čekali, jestli okolo někdo zase nepojede, abychom ho stopli. Sběrači sice nejeli, zato se tam ale objevila čtyřkolka s mladým párem, co si vyjeli na výlet autem po pláži a odvezli nás zpátky do Cucao.

K večěři pro změnu empanada, tentokrát však čerstvě upečená se sýrem a lososem, mňam. Gabriel si zaplatil kemp a pak nás šel vyprovodit za město, kde jsme si v dunách rozdělali se Zdenkou stan. Kousek dál na pláži byli supi žeroucí mršinu lachtaního mláděte, ale jinak tam byl klid. Otevřeli jsme si flašku Cola de mono, tradiční Chilský alkohol z vína a kávy a šli spát.

Poslední den v parku

Říkali jsme si, že by byla škoda nevidět i tu hlavní část parku u Cacao, a tak jsme si ráno přivstali. Jako první jsme vybrali cestu pralesem, která vedla po dřevěné lávce hustým porostem stromů. Druhá procházka byla na duny a třetí k jezeru. Třetí byla o něco dál a tak jsme si opět stopli pick-up, potom jsme maličko zabloudili, takže jsme se museli kousek brodit jezerem, ale nakonec jsme správnou cestu našli a vrátili se do Cucao. Tam jsme čekali na autobus, co nás sveze zpátky do Castro a já zatím zkoušela něco stopnout, což kluci blbě komentovali, protože nám přeci za chvíli pojede bus a žádné auto tady stejně nejede. Ale jelo, a dokonce až přímo do Castro a dokonce to byli Němci a pán žil šest let v Čechách, takže jsme si celou dobu povídali v češtině. Díky tomu jsme se dostali do Castro ještě brzy a stihli jsme tedy autobus do Ancud, odkud nám další den jel bus do Temuco, na který jsme už měli lístky. Jediný problém byl, kde v Ancud spát. Nakonec jsme stopli nějakého švéda a vysvětlili mu naši situaci a poprosili ho, aby nás hodil někam za město. To opravdu udělal, dokonce nás odvezl až na svůj pozemek, kde si staví dům a řekl nám, že si tam můžeme postavit stan, kde chceme.

Kousek pod jeho pozemkem byla pláž, kde jsme během večerní procházky viděli dovádějící lachtany. Ráno se tam Gabriel vydal znova a nejen, že tam byly zase lachtani, ale tentokrát i delfíni, a tak se rozběhl nahoru do kopce, aby mi to řekl a já konečně po 27 letech viděla delfíny☺

Cesta zpátky do Ancud byla lehká, hned první nákladáček nám zastavil, mě s Gabrielem nacpal dopředu a Zdendu zavřel do korby, kde ho posadil na hromadu dříví. Nakonec jsme viděli delfíny a lachtany ještě jednou a to při zpáteční cestě trajektem. No a pak už jsme byli v Temuco.

